

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์
ข้อมูล ณ วันที่ ๑ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายบุญเลิศ คำมาลี

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๒๓ หมู่ ๒ ตำบลชุมตาบง อำเภอชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์
โทรศัพท์ ๐๖๒-๗๔๗๘๘๘๖ Facebook บุญเลิศ คำมาลี Line -

เกิด พ.ศ. ๒๕๔๙ ปัจจุบันอายุ ๖๙ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา

สถาบันการศึกษา ศูนย์เรียนรู้ตามอัยาศัย อำเภอแม่วงก์
คณะ/สาขาวิชา -

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลชุมตาบง

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

การลดต้นทุนการผลิตข้าว

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. เศรษฐกิจพอเพียง
๒. การใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่
๓. การลดต้นทุนการผลิตข้าว
๔. การปรับปรุงบำรุงดิน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย
 - ๑) การจัดการดิน ปุ๋ย และฮอร์โมนพืช
 - ๒) การปลูกข้าวให้ได้ผลผลิตและมีคุณภาพ
 - ๓) การลดต้นทุนการผลิตข้าว
 - ๔) การเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน - หลักสูตร
- ๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย
 - ๑) การแปรรูปข้าวกล้องเป็นจมูกข้าว
 - ๒) การทำน้ำหมักอินทรีย์สังเคราะห์แสง
 - ๓) การทำฮอร์โมนเร่งด่วน
 - ๔) การทำน้ำส้มควันไม้
- ๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก.

การลดต้นทุนการผลิตข้าว

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวลง ๑๐ % ต่อรอบการผลิต
- ๒) เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการลดต้นทุนการผลิตในแก่เกษตรกรหรือบุคคลที่สนใจ

เนื้อหาหลักสูตร

- ๑) การใช้ปุ๋ยสั่งตัดตามค่าวิเคราะห์ดิน
 - การเก็บตัวอย่างดินและการตรวจวิเคราะห์ดิน
 - การอ่านผลวิเคราะห์ดินและแปลผลเพื่อกำหนดสูตรปุ๋ยที่เหมาะสม
- ๒) การจัดการดินและน้ำเพื่อประหยัดต้นทุน
 - การเตรียมดิน การทำปุ๋ยพืชสด การไถกลบตอซัง
 - การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ
 - การใช้โซล่าเซลล์ในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า
- ๓) การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)
 - การเรียนรู้ระบบนิเวศในแปลงเกษตร
 - การลดการใช้สารเคมีโดยใช้สารชีวภัณฑ์
- ๔) การบันทึกข้อมูลและติดตามผลการผลิต
 - ฝึกใช้แอปพลิเคชันสำหรับบริหารจัดการแปลงอย่างครบวงจร

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

- ๑) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ให้เกษตรกรได้ร่วมคิด วิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนกัน ตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ตลอดฤดูกาลผลิตตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร
- ๒) ฝึกปฏิบัติจริงในแปลงเรียนรู้ ทดลองใช้เทคนิคตามหลักสูตรและเปรียบเทียบผลในแปลงจริง
- ๓) ศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบและแปลงเรียนรู้ในพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจและเห็นภาพความสำเร็จ
- ๔) ใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น คลิปวิดีโอสั้น อินโฟกราฟิก และแอปพลิเคชันประกอบการเรียนรู้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑. เตรียมข้อมูลและการมีส่วนร่วมระดับพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สำนวความต้องการของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ เช่น การผลิต การตลาด การลดต้นทุน หรือการใช้นวัตกรรม รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ เช่น ปัญหาอุปสรรค ความต้องการของเกษตรกร ข้อมูลเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเกษตรกร แล้วคัดเลือกประเด็นสำคัญ ที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และยุทธศาสตร์จังหวัด เพื่อใช้ในการเสนอจัดทำแผนพัฒนาในอนาคต

๒. เข้าร่วมการประชุมและเวทีปรึกษาหารือ ร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อชี้แจงและนำเสนอข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ

๓. จัดทำร่างแผนปฏิบัติการบูรณาการ เสนอแนวทางหรือเสนอความต้องการจัดสรรงบประมาณโครงการร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แบบแผนฯ)

๑. การจัดทำแผน

- การวิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่
 - วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของศูนย์ฯ
 - วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของเกษตรกรในพื้นที่
- การกำหนดกิจกรรม/แนวทางดำเนินงาน
 - วางแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของ ศพก. และนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - เน้นกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ การสาธิต การสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
 - บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาที่ดิน ปศุสัตว์ พัฒนาชุมชน ฯลฯ
- การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานรายปี
 - ระบุ กิจกรรม ช่วงเวลา ปริมาณ สถานที่ งบประมาณ และสรุปผลการดำเนินงาน

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

- นายบุญเลิศ คำมาลี ประธาน ศพก. และเกษตรกรต้นแบบ
- เกษตรกรผู้นำ และเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว ม.๒ ต.ชุมตาบง
- เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอชุมตาบง

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

การทำเกษตรแบบเดิมที่ต้องพึ่งพาสารเคมีจำนวนมาก ทั้งยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า และปุ๋ยเคมี ทำให้สุขภาพเริ่มแยลง ปวดหัว หายใจลำบาก และคนในหมู่บ้านหลายคนป่วยเป็นโรคมะเร็ง ทำให้เริ่มตั้งคำถามกับวิธีทำเกษตรแบบเดิม ๆ ว่า มันคุ้มหรือไม่ที่ต้องแลกผลผลิตที่มากขึ้นกับสุขภาพของตัวเอง สิ่งนี้เองที่กลายเป็น แรงบันดาลใจสำคัญ ให้หันมาเรียนรู้และทดลองทำเกษตรด้วยวิธีใหม่ ๆ ที่ปลอดภัยและยั่งยืนมากขึ้น

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ปัญหาด้านสุขภาพจากการใช้สารเคมี
เกษตรกร สมาชิกในครอบครัว รวมถึงผู้บริโภครับผลกระทบจากการใช้สารเคมีในปริมาณมากเกินไปจนเป็น
จำเป็น
- ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง
ปุ๋ย ยา เมล็ดพันธุ์ และค่าแรงเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ราคาผลผลิตไม่แน่นอน ทำให้กำไรลดลง
- ความไม่แน่นอนของสภาพภูมิอากาศ
ภัยแล้ง น้ำท่วม ฝนตกไม่ตรงฤดูกาล ส่งผลต่อผลผลิต
- ราคาผลผลิตตกต่ำและผลผลิตไม่ได้คุณภาพ
ราคาผลผลิตตกต่ำ ผลผลิตข้าวลดลง มีความไม่แน่นอนของผลผลิต เนื่องจากโรคและแมลง
- การขาดแรงงานในภาคเกษตร
ลูกหลาน คนทำงานในไร่นาลดลง
- ความรู้ดั้งเดิมไม่เพียงพอในการทำเกษตรยุคปัจจุบัน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑. การไถกลบตอซัง ใช้ปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยอินทรีย์

เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ปรับปรุงโครงสร้างดิน และลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี

๒. การตรวจวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยสั่งตัด

ใช้หลักวิชาการในการวิเคราะห์ค่าธาตุอาหารในดิน เพื่อกำหนดสูตรปุ๋ยที่เหมาะสมกับพืชและสภาพดินในแปลง

๓. การใช้น้ำหมักชีวภาพและสารชีวภัณฑ์

ใช้จุลินทรีย์ธรรมชาติแทนสารเคมี เพื่อป้องกันโรค แมลง และบำรุงการเจริญเติบโตของข้าว

๔. การใช้โซล่าเซลล์เพื่อลดต้นทุนพลังงาน

ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ทดแทนไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์ในการสูบน้ำเพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. การไถกลบตอซัง ใช้ปุ๋ยพืชสด

- หลังเก็บเกี่ยว ใช้รถไถไถกลบตอซัง พร้อมหว่านเมล็ดปอเทือง เพื่อไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสดเมื่อเริ่มออกดอก
- ดึงน้ำเข้าแปลงนาซึ่งผสมจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงและจุลินทรีย์หน่อกล้วย อัตรา ๕ ลิตรต่อไร่ ๑๕ วัน เพื่อย่อยสลายเศษวัสดุในแปลง

๒. การตรวจวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยสั่งตัด

- เก็บตัวอย่างดินก่อนปลูก (เก็บลึก ๑๕ ซม. ๑๐-๒๐ จุดทั่วแปลง)
- ส่งวิเคราะห์ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ
- รับผลวิเคราะห์ดินและคำแนะนำสูตรปุ๋ยสั่งตัด
- จัดผสมปุ๋ยเองตามสูตร
- ใส่ปุ๋ยในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามระยะการเจริญเติบโตของพืช

๓. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพและสารชีวภัณฑ์

- ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก เพิ่มธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน
- ผลิตน้ำหมักจุลินทรีย์ตามคำแนะนำของกรมพัฒนาที่ดิน
- ใช้น้ำหมักเสริมการเจริญเติบโตในช่วงข้าวแตกกอและเริ่มตั้งท้อง
- ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีกำจัดแมลง เช่น เมตาไรเซียม บิวเวอร์เรีย

๔. การใช้โซล่าเซลล์เพื่อลดต้นทุนพลังงาน

- ติดตั้งแผงโซล่าเซลล์พร้อมแบตเตอรี่และปั้มน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ใช้สูบน้ำเข้าแปลงนาแทนการใช้เครื่องสูบน้ำทั่วไป

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในนาข้าว

๑. เก็บตัวอย่างดิน เพื่อวิเคราะห์แทนภาพรวมของแปลง ขุดดินลึกประมาณ ๑๕ ซม. จาก ๑๐-๒๐ จุดทั่วแปลง แล้วผสมรวมเป็นตัวอย่างเดียว ผึ่งในที่ร่มให้แห้ง บดและร่อนผ่านตะแกรง แล้วบรรจุใส่ถุงสะอาด เขียนชื่อเจ้าของแปลง ชื่อแปลง/พื้นที่ให้ชัดเจน ส่งวิเคราะห์ที่สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์ หรือสำนักงานเกษตรอำเภอชุมตาบง

๒. รับผลวิเคราะห์ดินและแปลผลผลวิเคราะห์ระดับธาตุอาหาร อินทรีย์วัตถุและค่าความเป็นกรดต่างของดิน จากหน่วยงาน (สำนักงานเกษตรอำเภอฯ หรือพัฒนาที่ดินฯ) ซึ่งจะแนะนำสูตรปุ๋ย และ อัตราการใส่ ที่เหมาะสมกับข้าว ตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓. การใช้โปรแกรม ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอัตโนมัติ ของกรมการข้าว หรือปรึกษาเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อช่วยคำนวณปริมาณปุ๋ยที่เหมาะสม ประกอบด้วย สูตรปุ๋ยเฉพาะแปลง และปริมาณที่ใช้ (กิโลกรัม/ไร่) หรือแนะนำการผสมปุ๋ยเองจากแม่ปุ๋ย และหากค่าดินมีปริมาณธาตุอาหารต่ำ อาจมีคำแนะนำการใส่ปูนโดโลไมต์ และปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ร่วมด้วย

๔. การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพตามหลัก ๔ R

๔.๑) Right source ใส่ปุ๋ยตามชนิดและตามสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช สามารถประเมินได้จากการตรวจวิเคราะห์ดิน

๔.๒) Right rate ถูกอัตรา ใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มเติมธาตุอาหารในดินให้เพียงพอต่อความต้องการของพืช และสอดคล้องกับความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยประเมินได้จากการวิเคราะห์ดิน

๔.๓) Right time ถูกเวลา ใส่ปุ๋ยในช่วงเวลาที่เหมาะสม ตามระยะการเจริญเติบโตของข้าว ซึ่งมีความต้องการธาตุอาหารในแต่ละระยะและในปริมาณที่แตกต่างกัน เช่น ใส่ครั้งที่ ๑ หลังปลูก ๓๐ วัน ครั้งที่ ๒ ตอนข้าวเริ่มตั้งท้อง

๔.๔) Right place ถูกตำแหน่งหรือถูกวิธี โดยใส่ปุ๋ยบริเวณใกล้ระบบราก ซึ่งเป็นบริเวณที่พืชสามารถดูดซับธาตุอาหารได้ดีที่สุด ช่วยให้พืชสามารถนำธาตุอาหารไปใช้ประโยชน์ได้ง่าย การแบ่งใส่ปุ๋ยครั้งละน้อยแต่บ่อยครั้ง และการฝังกลบปุ๋ย จะช่วยลดการสูญเสียธาตุอาหารจากปุ๋ยได้

สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากมีปัญหาพืชขาดธาตุ อาจปรับเพิ่มปุ๋ยเฉพาะจุด หรือใช้ปุ๋ยทางใบเสริม

๕. ติดตามผล สังเกตการเจริญเติบโต สีและลักษณะของใบ การแตกกอ ความยาวลำต้น ลักษณะรวงและเมล็ดข้าว บันทึกผลและประเมินผลการใช้ปุ๋ย เพื่อเปรียบเทียบต้นทุน-ผลผลิต และวางแผนการใส่ปุ๋ยในฤดูถัดไป

๑. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว กข ๔๓	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๐ ไร่
๑.๒) ข้าวมะลิดำ	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๐ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๖ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล	จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว
๒.๒) ปลานิลแดง	จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว
๒.๓) ปลาดุก	จำนวน ๕๐๐ ตัว
๒.๔) ปลาสวาย	จำนวน ๒๐๐ ตัว
๒.๕) ปลาตะเพียนหลังหนาม	จำนวน ๑,๕๐๐ ตัว
๒.๖) ปลานวลจันทร์	จำนวน ๑,๕๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) เป็ด	จำนวน ๔๐ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) หน่อไม้สด	จำนวน ตามฤดูกาล
๔.๒) หน่อไม้ต้ม	จำนวน ตามฤดูกาล
๔.๓) หน่อไม้ดอง	จำนวน ตามฤดูกาล

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน	เป็นเงิน ๔๕๐ บาท/ไร่
๑.๒) ค่าปุ๋ย	เป็นเงิน ๑,๖๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) ยาฆ่าแมลง	เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) ค่าไฟฟ้า	เป็นเงิน ๓๕๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๓,๒๐๓ บาท/ไร่
รายได้	๕,๒๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ไข่เป็ด หน่อไม้สดและหน่อไม้แปรรูป

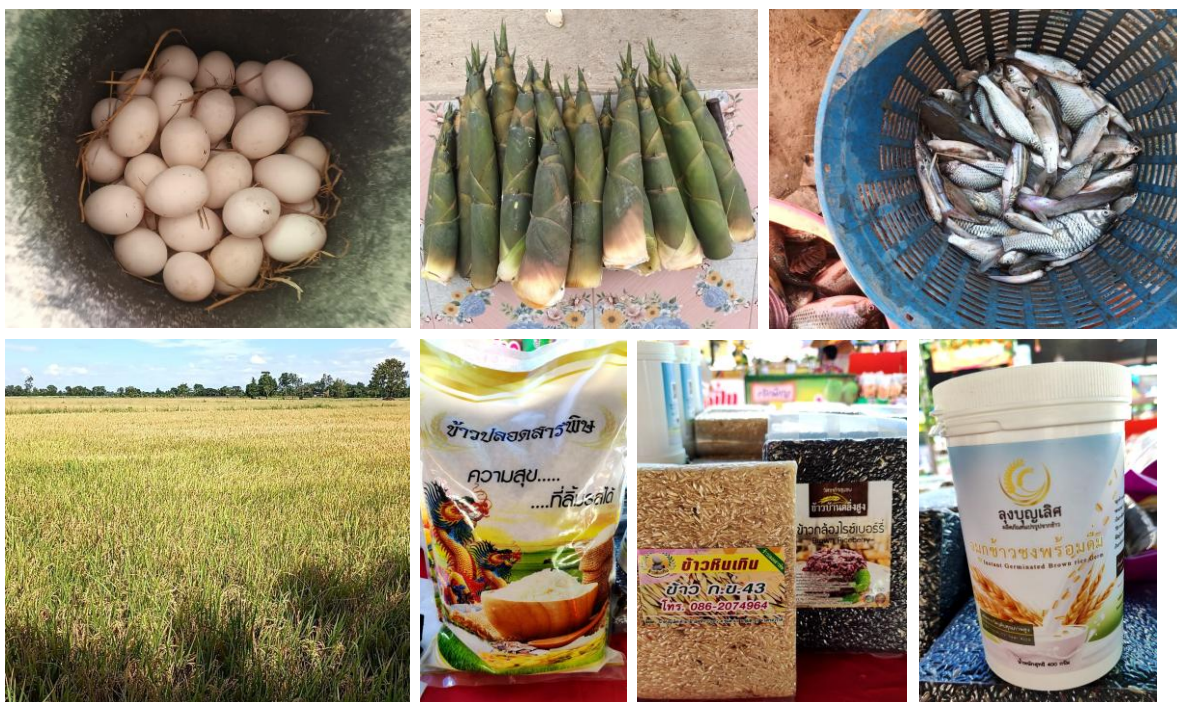
เฉลี่ยรายได้วันละ ๓๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปลา

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๑,๐๐๐ บาท/สัปดาห์

- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าวขาวและข้าวกล้องบรรจุถุง จมูกข้าวพร้อมขง
เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๓,๐๐๐ บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว กข.๔๓ ข้าวมะลิดำ
เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

- ลดต้นทุนการผลิตได้อย่างชัดเจน มีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ
ได้รับความเชื่อมั่นจากเกษตรกรรายอื่นในฐานะเกษตรกรต้นแบบที่ ทำจริง เห็นผลจริง

๒) ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- เกษตรกรสามารถเรียนรู้จากแปลงต้นแบบและนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเองได้ ทำให้มี
แรงจูงใจในการพัฒนาแปลงของตนเอง ลดการพึ่งพาสารเคมีหรือการลงทุนเกินความจำเป็น เกิด
การรวมกลุ่มเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง การจัดการศัตรูพืชแบบ
ผสมผสาน

๓) ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนโดยรวม

- ชุมชนมีต้นแบบที่เป็นรูปธรรมและเข้าถึงได้ง่าย
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรและเครือข่าย
- เพิ่มโอกาสในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน
- พัฒนาชุมชนให้มีความยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร คือ **การไถกลบตอซัง** และ **การใช้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง** เพื่อลดการเผาและจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน ซึ่งเหมาะกับสภาพพื้นที่อำเภอชุมตาบงที่มีการดำเนินการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่องทั้งนาปีและนาปรัง โดยมีผลทางตรงและทางอ้อมต่อการอนุรักษ์ดิน การเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมในระยะยาว ทั้งในระดับแปลงและระดับชุมชน ดังนี้

๑. การไถกลบตอซังข้าว

- ลดการเผาตอซัง ซึ่งเป็นสาเหตุของฝุ่น PM ๒.๕ และก๊าซเรือนกระจก ตามมาตรการหยุดเผาในพื้นที่ทางการเกษตร
- เพิ่มความอุดมสมบูรณ์และความสามารถในการกักเก็บน้ำในดิน เพราะมีอินทรีย์วัตถุจากการเปลี่ยนวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้กลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติ

เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง

- ผานไถกลบตอซังหรือผานหัวหมู
- การใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายฟาง เช่น จุลินทรีย์หน่อกล้วย
- การทำปุ๋ยพืชสด

๒. การใช้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง (Photosynthetic Bateria: PSB)

- เพิ่มธาตุอาหารในดิน ช่วยตรึงไนโตรเจนในดิน และย่อยสลายอินทรีย์วัตถุให้เป็นธาตุอาหารที่พืชนำไปใช้ได้
- เสริมการเจริญเติบโต ทำให้พืชแข็งแรงและโตเร็วขึ้น รากพืชแข็งแรง หาอาหารได้ดีขึ้น และช่วยในการแตกกอ
- ป้องกันพืช โดยทำลายจุลินทรีย์ที่ไม่ดีที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคพืช
- ปรับปรุงโครงสร้างดิน ทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- ช่วยย่อยสลายของเสียในแปลงนา ไฮโดรเจนซัลไฟด์หรือก๊าซไข่เน่า ที่เกิดจากตอซัง ฟางข้าว หรือวัชพืชที่ถูกไถกลบแล้วยังไม่ย่อยสลาย
- ช่วยลดสภาวะโลกร้อน โดยเข้าไปทำลายพันธะเคมีของกลุ่มก๊าซมีเทน (CH_4) ที่มีอยู่ในแปลงนา
- ลดต้นทุนการผลิต ช่วยลดการใช้สารเคมี ทั้งปุ๋ยและยาฆ่าแมลง เพื่อลดการปนเปื้อนในดินและแหล่งน้ำ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ปรับปรุงโครงสร้างของดิน ทำให้ดินอุ้มน้ำและธาตุอาหารได้ดีขึ้น
- ลดมลพิษทางอากาศ แก้ปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร ซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในดิน อินทรีย์วัตถุที่มากขึ้นเป็นอาหารของจุลินทรีย์ในดิน ช่วยให้ดินมีชีวิตและมีจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์
- ปรับปรุงคุณภาพน้ำและดิน ปรับสมดุล pH ของดิน และลดก๊าซมีเทนและก๊าซไข่เน่าในแปลงนาที่มีน้ำขัง
- ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น เสริมการเจริญเติบโตของพืช แทนการใช้ปุ๋ยเคมีหรือฮอร์โมนสังเคราะห์ ทำให้ลดการปนเปื้อนสารเคมีในดิน น้ำ และระบบนิเวศ
- ลดภาวะโลกร้อนทางอ้อม ด้วยการลดการใช้ปุ๋ยเคมีซึ่งปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการลดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- รู้จักและเข้าใจสภาพพื้นที่ทำการเกษตรของอำเภออย่างลึกซึ้ง ทั้งด้านสภาพดิน น้ำ สภาพแวดล้อม และปัญหาการผลิต ทำให้สามารถเป็นตัวแทนเกษตรกรในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางส่งเสริมและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐได้เป็นอย่างดี

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- เปิดศูนย์ ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในอำเภอและต่างพื้นที่
- เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ทั้งในพื้นที่ตนเองและพื้นที่ใกล้เคียง ในเรื่อง การลดต้นทุนการผลิตข้าว การจัดการดิน ปุ๋ย และฮอร์โมนพืช และการแปรรูปข้าวกล้องเป็นจมูกข้าว

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- ทำหน้าที่เป็น ที่ปรึกษาให้เกษตรกรรายย่อยในชุมชน ทั้งปัญหาโรคพืช ศัตรูพืช การจัดการดิน น้ำ ปุ๋ย
- ลงพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอในการตรวจสอบและร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหา

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร เช่น สถานการณ์การระบาดของโรคและแมลง เทคโนโลยีใหม่ และโครงการสนับสนุนจากรัฐ ผ่านการประกาศเสียงตามสาย เฟซบุ๊ก กลุ่มไลน์ และการประชุมหมู่บ้าน
- เป็นแกนนำขับเคลื่อนกิจกรรมด้านวิชาการเกษตรร่วมกับศพก. เครือข่าย เกษตรกรผู้นำ Smart Farmer และกลุ่มแปลงใหญ่ในพื้นที่

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านการเกษตร สามารถขยายผลองค์ความรู้ไปสู่เกษตรกรรายอื่น ส่งผลให้เกษตรกรในชุมชนมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต คุณภาพข้าวดีขึ้น ต้นข้าวแข็งแรง ลดการพึ่งพาสารเคมี เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จกลายเป็นเกษตรกรผู้นำที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้ รวมถึงสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงทางอาชีพได้อย่างยั่งยืน

ตัวอย่างเกษตรกรในชุมชนที่นำความรู้ไปใช้

- เกษตรกรในหมู่บ้านใกล้เคียง ที่เข้าอบรมเรื่องการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้ทดลองนำไปใช้จริงในแปลงตนเอง
- กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว เปลี่ยนจากการใช้ปุ๋ยสูตรสำเร็จมาใช้ปุ๋ยสั่งตัด ตามค่าวิเคราะห์ดิน
- บางรายเริ่มผลิตน้ำหมักชีวภาพใช้เอง ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี

ช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้

๑. การถ่ายทอดผ่านกิจกรรมอบรมในศูนย์ ศพก.

- จัดหลักสูตรอบรม เช่น การลดต้นทุนการผลิตข้าว การใช้ปุ๋ยสั่งตัด การทำน้ำหมักชีวภาพ ฯลฯ
- มีการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในแปลงจริง

๒. การถ่ายทอดผ่านเกษตรกรต้นแบบ / วิทยากรชาวบ้าน

- ประธาน ศพก. หรือเกษตรกรต้นแบบทำหน้าที่เป็นวิทยากร และเป็นแบบอย่างในแปลงของตนเอง
- เกษตรกรรายอื่นสามารถมาศึกษาดูงานหรือเรียนรู้ได้โดยตรง

๓. การเผยแพร่ผ่านเครือข่ายและช่องทางออนไลน์

- แชร์คลิปวิดีโอสั้นแนะนำเทคนิคเกษตรในโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook กลุ่มไลน์ของหมู่บ้าน หรือกลุ่มเกษตรกร

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศพก. ได้ดำเนินงานโดยอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และกลุ่มเกษตรกร เพื่อร่วมกันพัฒนาความรู้ทางด้านการเกษตรและยกระดับคุณภาพชีวิต

ของเกษตรกรในชุมชน นอกจากเกษตรกรต้นแบบจะมีบทบาทในการเป็นประธานศพก.อำเภอชุมตาบงแล้ว ยังมีบทบาทอื่นที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตรด้วย ดังนี้

๑. หมอดินอาสา ของกรมพัฒนาที่ดิน
๒. ประมงอาสา ของกรมประมง
๓. ชวนาอาสา ของกรมการข้าว
๔. สมาชิกสภาเกษตรกรอำเภอชุมตาบง

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. เป็นต้นแบบของเกษตรกรในชุมชน เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำเกษตรสมัยใหม่และเกษตรกรรมยั่งยืน
๒. ส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง
๓. วางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมของ ศพก. ให้สอดคล้องกับความต้องการของ เกษตรกรในพื้นที่ และนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔. เป็นผู้นำในการบริหารจัดการกิจกรรมของ ศพก. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และคณะกรรมการฯ เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร
๕. เป็นตัวแทนศูนย์ในการติดต่อและประสานกับหน่วยงานภายนอก เข้าร่วมประชุม รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรชุมชนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและต่อยอดศูนย์
๖. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรม ติดตามผลการเรียนรู้ และรายงานผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๗. ดูแลการใช้ทรัพยากรของศูนย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

- ๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน
๑. ภูมิใจที่ได้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน ที่เกษตรกรในพื้นที่เข้ามาเรียนรู้ และนำไปปรับใช้ในแปลงของตน
๒. สร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับชุมชน สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรม/เทคโนโลยี และแนวคิดเกษตรสมัยใหม่มาปรับใช้ในพื้นที่ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรในชุมชนให้มีศักยภาพ จนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
๓. ภูมิใจที่สามารถรวมกลุ่มเกษตรกร สร้างเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็ง เพื่อการทำงานแบบมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และต่อยอดไปสู่การรวมกลุ่มเกษตรกรในอนาคต เช่น การแปรรูปเพิ่มมูลค่า

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ด้านความเป็นผู้นำ

- เป็นตัวแทนเกษตรกรกรอำเภอชุมตาบง ร่วมวางแผนการดำเนินงานของศูนย์ร่วมกับหน่วยงานราชการ
- ประสานงานและสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกร และหน่วยงานราชการ
- รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและหาทางออกของปัญหาการเกษตรในพื้นที่

ด้านการเป็นแบบอย่าง

- เป็นต้นแบบในการปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำเกษตรแบบใหม่ สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรายอื่นจากการเห็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการทำจริง โดยปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย รับผิดชอบ และอดทน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้เกษตรกรในพื้นที่ด้วยจิตสาธารณะ และเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- สนับสนุนการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการทำน้ำหมักต่างๆและการทำการเกษตรแบบ
- ใช้เวลานอกเหนือจากงานส่วนตัวเพื่อช่วยเหลืองานของศพก. หรืองานส่วนรวม
- ใช้พื้นที่ทำกินของตนเองเป็นแปลงเรียนรู้หรือแปลงทดลอง เพื่อเป็นแหล่งศึกษาของชุมชน
- สนับสนุนอุปกรณ์ วัสดุ หรือแรงกายด้วยความเสียสละและไม่หวังผลตอบแทน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“เรียนรู้ ทดลอง ทำจริง แบ่งปัน” ต้องไม่หยุดพัฒนา-เรียนรู้สิ่งใหม่ เปิดใจรับเทคโนโลยี แล้วทดลองทำด้วยตนเอง โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ด้านการปลูกข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ตำบลชุมตาบง เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูและดูแลดินอย่างถูกวิธี และแบ่งปันเทคนิคถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนเกษตรกรในชุมชน เพื่อพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ชุมตาบงอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- ๑) นางณัฐนพร ธนินมงคลกิตติ เกษตรอำเภอลำดวน วิทยาการกระบวนการ
- ๒) นางสาวปานปรียา อ่องคำ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ ผู้ถ่ายภาพ/วิดีโอ/บันทึกเสียง
- ๓) นางสาวพินดา พงษ์ชัย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ ผู้จับประเด็น,สรุปประเด็น

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑) การเตรียมความพร้อม

- ประสานงานกับเกษตรกรต้นแบบ เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่
- จัดเตรียมทีมถอดบทเรียน แบบบันทึก เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็น

๒) การดำเนินการถอดบทเรียน

- สร้างบรรยากาศให้ผ่อนคลาย ชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของการถอดบทเรียน
- ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
- วิเคราะห์ความสำเร็จ ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงาน ศพก.

๓) รวบรวมข้อมูลและสรุปบทเรียน

- เรียบเรียงข้อมูลให้เข้าใจง่าย
- สรุปองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริงของเกษตรกรต้นแบบ
- ค้นข้อมูลให้เกษตรกรต้นแบบหรือประธาน ศพก. ตรวจสอบข้อมูลก่อนจัดทำรายงาน

๔) การจัดทำรายงานถอดบทเรียน

- เรียบเรียงเป็นเอกสารรายงาน พร้อมภาพถ่ายประกอบ
- ตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องกับประธาน ศพก.

- ส่งรายงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

เครื่องมือที่ใช้

- Mind Mapping / แผนผังความคิด สรุปประเด็นสำคัญหรือปัจจัยความสำเร็จ
- SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ข้อมูลบางส่วนไม่มีการบันทึกไว้ เกษตรกรต้นแบบใช้การจำ จึงอาจให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ซึ่งผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียนได้เสนอแนะให้เกษตรกรต้นแบบบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ

เครื่องมือถอดบทเรียนไม่หลากหลาย ดังนั้นควรวางแผนล่วงหน้าเพื่อร่วมกันเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์รอบด้าน

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย

